

- **Dr Krzysztof Niedziałkowski, Instytut Filozofii i Socjologii PAN, Instytut Biologii Ssaków PAN**
- **To nie jest kraj dla starych drzew? Konflikty społeczne wokół przyrody w Polsce jako konflikty o przestrzeń**
- **29.04.2021, 11:30-13:00**

W ciągu ostatnich kilku lat miał miejsce szereg konfliktów społecznych wokół przyrody, które poruszyły opinię publiczną oraz szerokim echem odbijały się w krajowych, a czasem również międzynarodowych doniesieniach medialnych. W swoim wystąpieniu przeanalizuję konflikty wokół zarządzania lasami w Polsce (w tym zwłaszcza wokół ochrony Puszczy Białowieskiej) oraz konflikty wokół ochrony dzikich zwierząt (żubra, łosia i wilka) przybliżając ich tło społeczno-polityczne, historię oraz pokazując łączące je zależności. Argumentuję, że zarówno w konfliktach wokół zarządzania lasami, jak i w sporach o sposób ochrony dzikich zwierząt można rozróżnić dwa sprzeczne paradygmaty postrzegania relacji pomiędzy człowiekiem a przyrodą – jeden, antropocentryczny, oparty jest na przekonaniu o możliwości kontrolowania przyrody przez człowieka i potrzebie czerpania z niej bezpośrednich korzyści ekonomicznych; drugi, ekocentryczny, zwraca uwagę na nieprzewidywalność procesów przyrodniczych oraz podkreśla ich rolę regulacyjną i kulturową. Paradygmat antropocentryczny tradycyjnie dominował w zarządzaniu przyrodą w Polsce, jednak nowy kontekst społeczno-ekonomiczny po 1989 roku spowodował, że zwolennikom paradygmatu ekocentrycznego udało się doprowadzić do zmian w kilku kluczowych obszarach polityki ochrony przyrody, takich jak wprowadzenie ochrony wilków, utworzenie kilku parków narodowych oraz powiększenie Białowieskiego Parku Narodowego. Działania te wywołały sprzeciw zwolenników tradycyjnego podejścia, który przełożył się na obserwowane do tej pory konflikty. W swoim wystąpieniu zwracam uwagę na przestrzenny aspekt analizowanych sporów, sugerując że u ich podstaw leży chęć różnych grup aktorów społecznych do sprawowania kontroli nad przestrzenią przyrodniczą oraz przekładania swoich wartości i przekonań na konkretne decyzje dotyczące sposobu zarządzania tą przestrzenią.